

УДК 657

JEL Classification: M41, Q43, Q53

DOI 10.35433/ISSN2410-3748-2022-1(30)-8

Лайчук Світлана

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку
Державний університет «Житомирська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0001-7939-1195>

Поліщук Ірина

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку
Державний університет «Житомирська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0002-6074-6627>

Єлісеєв Володимир

студент 2 курсу групи ФБС-5
Державний університет «Житомирська політехніка»

Мостіпака Ірина

студентка 1 курсу групи ОО-6
Державний університет «Житомирська політехніка»

ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ОБ'ЄКТИ ЗВІТНОСТІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПІДХОДИ ДО УДОСКОНАЛЕННЯ

Стаття присвячена порівняльній характеристиці статистичної звітності про навколишнє середовище та екологічним аспектам Звіту про управління.

З'ясовано, що Звіт про управління на відміну від статистичної звітності немає регламентованого переліку показників. Виявити взамоув'язки між показниками статистичної звітності і Звіту про управління неможливо, оскільки індивідуальні статистичні дані по окремих підприємствах не оприлюднюються, розкривається тільки зведена статистична інформація. Звіт про управління характеризує стратегію розвитку підприємства і може містити інформацію описового характеру.

З'ясовано, що користувачами статистичної інформації про навколишнє середовище є Державна служба статистики України, органи державної влади та місцевого самоврядування, суспільство, громадські організації, установи з охорони оточуючого середовища, науково-дослідні та навчальні установи, соціальні і демографічні установи тощо.

Розроблено алгоритм регламентування складання Звіту про управління для підприємств відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Наведено порівняльну характеристику фінансових та нефінансових показників в частині екологічних аспектів оприлюднених Звітів про управління вітчизняних підприємств за різними видами економічної діяльності.

Запропоновано у Звіті про управління великим і середнім підприємствам, в частині екологічних аспектів, розкривати в обов'язковому порядку наступні показники: обсяги відходів за класами небезпеки; обсяги споживання електроенергії; обсяги споживання води для власних і господарських цілей; обсяги споживання палива для потреб транспорту; капітальні інвестиції на здійснення природоохоронних заходів; поточні витрати на здійснення природоохоронних заходів; екологічний податок та показники ресурсоемності.

Вважаємо за доцільне оприлюднювати інформацію про плановий перелік природоохоронних заходів, ступінь їх виконання, а також витрати поточного і капітального характеру, які були понесені на їх здійснення, досягнуті результати щодо поліпшення стану навколишнього середовища.

Ключові слова: статистична звітність, екологія, охорона навколишнього середовища, Звіт про управління, відходи, ресурсоемність.

ECOLOGY AND ENVIRONMENTAL PROTECTION AS OBJECTS OF REPORTING: CURRENT STATE AND APPROACHES TO IMPROVEMENT

The article is devoted to the comparative characteristics of statistical reporting on the environment and environmental aspects of the Management Report.

It was found that the Management Report, unlike statistical reporting, does not have a regulated list of indicators. It is not possible to identify the relationship between the indicators of statistical reporting and the Management Report, as individual statistics on individual enterprises are not published, only consolidated statistical information is disclosed. The management report characterizes the development strategy of the enterprise and may contain information of a descriptive nature.

It was found that the users of statistical information on the environment are the State Statistics Service of Ukraine, public authorities and local governments, society, NGOs, environmental protection institutions, research and educational institutions, social and demographic institutions, etc.

An algorithm for regulating the preparation of the Management Report for enterprises in accordance with the Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine" has been developed.

A comparative description of financial and non-financial indicators in terms of environmental aspects of the published Reports on the management of domestic enterprises by different types of economic activity.

It is proposed in the Report on the management of large and medium-sized enterprises, in terms of environmental aspects, to disclose the following indicators: the volume of waste by hazard class; volumes of electricity consumption; volumes of water consumption for own and economic purposes; volumes of fuel consumption for transport needs; capital investments in the implementation of environmental measures; current costs for the implementation of environmental measures; environmental tax and resource intensity indicators.

We consider it expedient to publish information on the planned list of environmental measures, the degree of their implementation, as well as current and capital expenditures incurred for their implementation, the results achieved to improve the environment.

Keywords: statistical reporting, ecology, environmental protection, Management Report, waste, resource intensity

Постановка проблеми. В сучасних умовах в результаті здійснення господарської діяльності промислових підприємств здійснюється негативний вплив на природне навколишнє середовище, вимір якого слід здійснювати відповідно до концепції сталого розвитку для збалансованого розвитку екосистеми в цілому. Цілями сталого розвитку є забезпечення чистоти води та належних санітарних умов, доступність та чистота енергії, відповідальне споживання та виробництво, пом'якшення наслідків зміни клімату, збереження морських ресурсів, захист екосистем суші тощо. Природні ресурси за ознакою вичерпності поділяються на вичерпні та невичерпні. Вичерпні відновлювальні (чисте повітря, прісна вода, родючий ґрунт, рослини, тварини), вичерпні невідновлювальні (мінеральні ресурси, рослини і тварини, що зникли) та невичерпні (сонячна енергія, вітер, припливи, проточна вода). Концепція сталого розвитку щодо висвітлення питань екології та охорони навколишнього середовища передбачає здійснення господарської діяльності за умови забезпечення раціонального ресурсовикористання, ресурсовідновлення та запобігання або мінімізації шкідливого впливу на навколишнє середовище, що безпосередньо сприятиме збалансованості між потребами індустріалізації та наявними природними ресурсами і формуванню запасу останніх для майбутніх поколінь. Це потребує зваженого підходу до розробки системи показників, що характеризують повноту та раціональність використання ресурсів кожного суб'єкта господарювання з огляду на їх вичерпність та можливість відновлення кількісно-якісних характеристик, а також в цілому вплив на екосистему міста, регіону, держави.

Оприлюднені статистичні дані про ресурсоємність ВВП (співвідношення спожитих фізичних обсягів природних ресурсів, утворення відходів та викидів забруднюючих речовин до обсягу ВВП) за 2018-2019 рр. [1] дозволили виявити тенденцію до зменшення енергоємності, вуглецевоїємності, водоємності, що є безумовно

позитивною тенденцією. Натомість матерілоємність ВВП в 2019 р. зросла і сягнула співвідношення з 2015 р. 100,5 %, а відходоємність ВВП досягла співвідношення в 2019 р. порівняно з 2018 р. 126,2 %. Серед цілей сталого розвитку нашої країни є зниження ресурсоємності економіки, тому розкриття тенденцій змін показників енергоємності, вуглецевоїємності, водоємності, відходоємності та матерілоємності у Звіті про управління дозволить здійснювати моніторинг, виявляти своєчасно відхилення від норми та вживати заходи щодо їх усунення.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Окремі організаційно-методичні аспекти ведення екологічного обліку та складання звітності висвітлені в працях науковців. Так, Ю.В. Штик, М.В. Щуренко, А.О. Панасенко уточнено визначення поняття «екологічний облік» як система, яка може використовуватися для виявлення, організації, регулювання і відображення даних та інформації про стан навколишнього середовища в натуральних та вартісних показниках. Система екологічного обліку повинна бути побудована на таких самих принципах, як і інші системи обліку (повне висвітлення, послідовність, безперервність періодичність та ін.), для того, щоб вона мала змогу надати повне і дійсне відображення стану та динаміки природи, встановити взаємозв'язок між економікою та витратами на профілактичні заходи, розробити заходи з охорони навколишнього середовища та відшкодування збитку завданого екології [2, с. 236]. погоджуємося з авторами і вважаємо, що екологічні наслідки шкідливого впливу на навколишнє середовище від господарської діяльності повинні бути оцінені для розробки природоохоронних заходів і оприлюднені.

[Совик М. І.](#) зауважує на тому, що в системі бухгалтерського обліку екологічних витрат в Україні існує ряд недоліків: 1. Відсутність поняття «екологічні витрати» у нормах, законодавчо-правових актах та бухгалтерській документації. 2. Відсутність окремих рахунків бухгалтерського обліку для накопичення інформації про екологічні

витрати підприємств. 3. Відсутність висвітлення інформації про екологічні витрати у звітності підприємств. 4. Формальний характер статистичної звітності з екології, що призводить до відображення недостовірної інформації про екологічні витрати. 5. Недосконалість податкової системи щодо екологічного оподаткування, що призводить до незацікавленості українських підприємств впроваджувати екологічні технології. 6. Відсутність державних програм заохочення підприємств до впровадження екологічної діяльності [3, с. 184]. Потребує оприлюднення інформація про екологічні витрати на офіційних сайтах підприємств, що посилить екологічну відповідальність суспільства.

Однак незважаючи на суттєві напрацювання вищезазначених авторів, залишилися недостатньо вивченими питання регламентації, змістовного наповнення, вимірювання показників, узагальнення та оприлюднення даних у статистичній звітності про навколишнє середовище та екологічні аспекти Звіту про управління для виявлення їх подібних та відмінних рис.

Потребує дослідження ступінь розкриття фінансових та нефінансових показників в частині екологічних аспектів Звітів про управління вітчизняними підприємствами за різними видами економічної діяльності, а також відповідність цієї інформації чинному законодавству України.

Потребує вивчення ступінь розкриття показників ресурсоемності (енергоємності, вуглецевої емності, водоемності, відходоємності та матеріалоємності) у оприлюднених Звітах про управління для з'ясування ефективності використання ресурсів, а також узгодженість між макро- і мікрорівнями щодо розрахунку цих статистичних показників.

Мета статті. Цілями дослідження є порівняти інформацію про екологію та охорону навколишнього середовища, що підлягає розкриттю у статистичній звітності та Звіті про управління; розробити алгоритм регламентування складання Звіту про управління для підприємств відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову

звітність в Україні», порівняти зміст Звітів про управління в частині екологічних аспектів вітчизняних підприємств за різними видами економічної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Органи державної влади та місцевого самоврядування користуються оприлюдненими оперативними статистичними даними про обсяги відходів та їх утилізацію для ґрунтового обговорення екологічних проблем, виявлення видів економічної діяльності в розрізі регіонів, шкідливий вплив яких на навколишнє середовище, безпеку та життя людей є найсуттєвішим для встановлення обмежень їх функціонування в подальшому, встановлення вимог до здійснення ними природоохоронних заходів і обґрунтованого управління країною та її регіонами.

Характеристику форм статистичної звітності щодо розкриття питань про стан навколишнього середовища відповідно до альбому форм державних статистичних спостережень на 2022 рік наведено на рис. 1.

Користувачами такої інформації є Державна служба статистики України, органи державної влади та місцевого самоврядування, суспільство, громадські організації, установи з охорони оточуючого середовища, науково-дослідні та навчальні установи, соціальні і демографічні установи тощо.

Звітність, що містить інформацію про екологічні аспекти бізнес-процесів підприємства та вплив на навколишнє середовище, може бути за користувачами зовнішня і внутрішня. З огляду на соціально-економічне значення та контроль державних і місцевих органів влади за дотриманням під час технологічного процесу засад сталого розвитку і забезпечення безпечних умов праці і кондиційності результатів бізнес-процесів, п. 7 ст. 11 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» Звіт про управління подається разом з фінансовою звітністю та

Рис. 1. Навколишнє середовище у статистичній звітності на 2022 рік*

**Джерело: власна розробка на основі [4]*

консолідованою фінансовою звітністю в порядку та строки, встановлені законом [5]. Середні і великі підприємства формують і подають Звіт про управління.

П. 4 Методичних рекомендацій за напрямом "Екологічні аспекти" рекомендується наводити інформацію щодо впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище, залежно від галузі, в якій функціонує підприємство та від заходів з охорони довкілля і зменшення впливу діяльності підприємства на навколишнє середовище. За цим напрямом рекомендується розкривати показники, що характеризують: раціональне використання води; управління відходами; викиди парникових газів; споживання енергії тощо [6].

Порівняльна характеристика змістовного наповнення, вимірювання показників, регламентації, узагальнення та оприлюднення даних у статистичній звітності та Звіті про управління про екологію та охорону навколишнього середовища наведено в табл. 1.

Таблиця 1.

Порівняльна характеристика статистичної звітності та Звіту про управління щодо розкриття інформації про екологію та охорону навколишнього середовища*

№ з/п	Ознака порівняння	Статистична звітність про навколишнє середовище	Звіт про управління, в частині екологічних аспектів
	1	2	3
1	Вимірники, що можуть застосовані відповідно до переліку показників	Абсолютні (натуральні, вартісні)	Абсолютні, відносні, середні
2	Розміщення в інтернет-середовищі у вільному доступі	Тільки зведена статистична інформація, джерелами якої виступає статистична звітність	так
3	Розкриття нефінансових показників	так	так
4	Аналіз сучасного стану та	ні	так

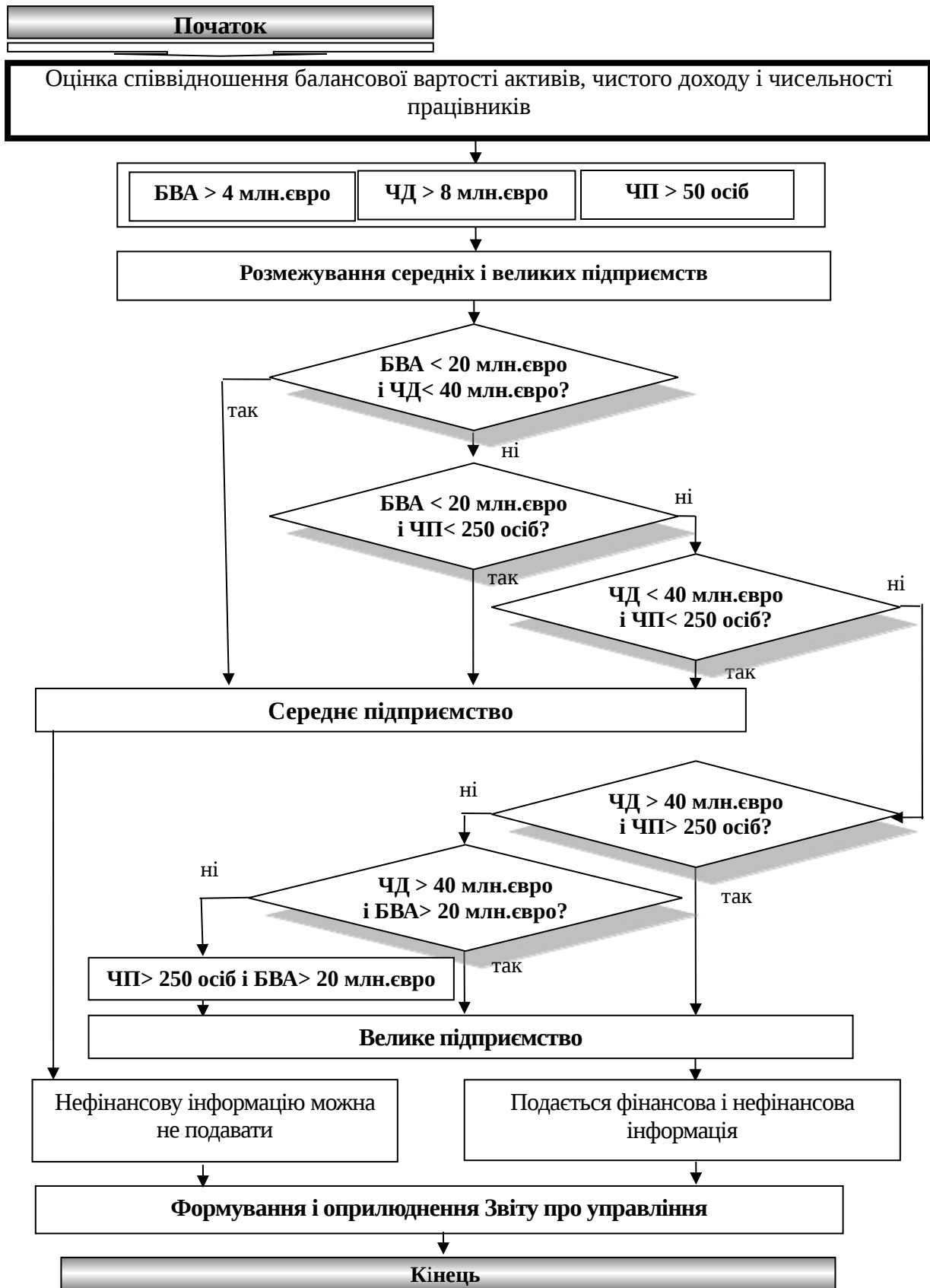
	перспектив розвитку підприємства		
	1	2	3
5	Обов'язковість подання	Ф. (1-відходи) – юридичні особи юридичні особи, діяльність яких пов'язана з відходами I–IV класів небезпеки; Ф. (2-ТП (повітря)) в разі перебування на державному обліку в галузі охорони атмосферного повітря та здійснення викидів забруднюючих речовин і парникових газів; (1-екологічні витрати) – юридичні особи без додаткових критеріїв	Всі, окрім мікропідприємств та малих підприємств
6	Регламентованість показників, що мають бути відображені у звітності	так	ні
7	Державні органи, до яких повинна бути подана звітність	Державна служба статистики України	Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
8	Трактування обчислених показників про стан навколишнього середовища	ні	так
9	Можливість узагальнення на макрорівні інформації, що містить звітність	так	ні

**Джерело: власна розробка*

Звіт про управління на відміну від статистичної звітності немає регламентованого переліку показників. Індивідуальні статистичні дані по окремих підприємствах не оприлюднюються, розкривається тільки зведена статистична інформація. Звіт про управління характеризує стратегію розвитку підприємства і може містити інформацію описового характеру.

На рис. 2 розроблено алгоритм регламентування складання Звіту про управління для підприємств відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Нефінансову інформацію можуть не розкривати у Звіті про управління тільки підприємства, які відповідають за критеріями середнім.

Примітки: БВА – балансова вартість активів, ЧД – чистий дохід від реалізації продукції, ЧП – чисельність працівників

Рис. 2. Алгоритм регламентування складання Звіту про управління*

*Джерело: власна розробка на основі [5]

Потребує дослідження перелік показників, що оприлюднюються вітчизняні підприємства у Звіті про управління, в частині екологічних аспектів.

В табл. 2 наведено порівняльну характеристику змісту Звітів про управління в частині екологічних аспектів 15 вітчизняних підприємств за різними видами економічної діяльності.

Таблиця 2.

Порівняльна характеристика змісту Звітів про управління в частині екологічних аспектів 15 вітчизняних підприємств за різними видами економічної діяльності за 2020 рік*

№ з/п	Підприємство	Розкриття показників про екологічні аспекти					
		Споживання електроенергії	Споживання	Обсяги утворення відходів	Споживання води	Екологічні витрати	Екологічний податок
1	2	3	4	5	6	7	8
1	ПрАТ «Рівнеобленерго»	+	+	Вказано клас небезпеки	+	-	-
2	ПАТ «Запоріжжяобленерго»	-	-	Вказано, що виявлено 21 вид відходів без зазначення обсягів	-	-	-
3	АТ «Чернігівобленерго»	-	-	-	-	-	-
4	АТ «Житомиробленерго»	+	+	+	+	-	-
5	АТ «Сумиобленерго»	-	-	-	-	-	-
6	ТзОВ «Мокрянський кам'яний кар'єр № 3»	-	-	Не зазначено клас небезпеки	-	-	-
7	ТОВ «Гірничодобувна компанія «Мінерал»	-	-	-	-	+	+
8	ПрАТ «Коростишівський гранітний кар'єр»	Розділ відсутній					
9	ПрАТ «Малобузуківський гранітний кар'єр»	Розділ відсутній					
10	ПАТ «Янцівський гранітний кар'єр»	Розділ відсутній					

1	2	3	4	5	6	7	8
11	ПрАТ «Бериславський машинобудівний завод»	+	–	Відходи 1 класу передаються для подальшої утилізації згідно договору з ТОВ «Укрресурси - 2011» м. Херсон (без зазначення обсягів)	+	+	+
12	ПрАТ «Монделіз Україна»	–	–	Утворення відходів скорочено на 32 % в 2020 р. порівняно з 2013 р.	Обсяги використання води скорочено на 25 % в 2020 р. порівняно з 2013 р.	–	–
13	ТзОВ «Самсунг Електронікс Україна Компані»	–	–	–	–	–	–
14	ПрАТ «Київстар»	–	–	–	–	–	–
15	ПАТ «Нафтохімік Прикарпаття»	–	–	–	–	–	–

*Джерело: побудовано на основі [7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21]

Порівнявши зміст Звітів про управління в частині екологічних аспектів 15 вітчизняних підприємств за різними видами економічної діяльності за 2020 рік, встановлено відсутність на трьох підприємствах даного розділу, а також відсутність фінансових показників, що характеризують екологічні аспекти діяльності на п'яти підприємствах.

На підприємствах ПрАТ «Рівнеобленерго» та АТ «Житомиробленерго» за КВЕД 35.13: Розподілення електроенергії досить широко розрито показники використання ресурсів в розрізі води, палива, електроенергії, а також обсяги виявлених відходів за класом небезпеки.

Екологічні витрати та екологічні податки вказано на двох підприємствах ТОВ «Гірничодобувна компанія «Мінерал» і ПрАТ «Бериславський машинобудівний завод».

На досліджених підприємствах відсутній єдиний методичний підхід, в частині вибору фінансових і нефінансових показників, для оцінки впливу їх діяльності на навколишнє середовище, що унеможливує зведення, групування та порівняння даної інформації.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Дослідження сучасного стану розкриття екології та охорони навколишнього середовища у звітності дозволило одержати наступні результати:

1. Порівняльна характеристика регламентації, змістовного наповнення, вимірювання показників, узагальнення та оприлюднення даних статистичної звітності та Звіту про управління дозволила виявити, що Звіт про управління не має регламентованого переліку показників, характеризує стратегію розвитку підприємства і може містити інформацію описового характеру. Індивідуальні статистичні дані по окремих підприємствах не оприлюднюються, розкривається тільки зведена статистична інформація. Звіт про управління оприлюднюється в інтернет-мережі. Нефінансову інформацію можуть не розкривати у Звіті про управління тільки підприємства, які відповідають за критеріями середнім. Статистична звітність про навколишнє середовище використовує для виміру абсолютні показники (натуральні, вартісні), а Звіт про управління може використовувати будь-які абсолютні, відносні, середні показники.

2. Порівняльна характеристика змісту Звітів про управління в частині екологічних аспектів 15 вітчизняних підприємств за різними видами економічної діяльності за 2020 рік за показниками: споживання електроенергії, палива, води, екологічний податок, екологічні витрати, обсяги утворення відходів дозволила виявити, що на 5 підприємствах в

оприлюднених Звітах про управління не розкрито показники, що характеризують екологічні аспекти діяльності. На трьох підприємствах розділ «Екологічні аспекти» відсутній. Найбільш повно розкрито ПрАТ «Рівнеобленерго» та АТ «Житомиробленерго» за КВЕД 35.13: Розподілення електроенергії показники використання ресурсів в розрізі води, палива, електроенергії, а також обсяги виявлених відходів за класом небезпеки.

3. Існує неузгодженість між макро- і мікрорівнями щодо повноти застосування інформаційної бази для обчислення ресурсоємності ВВП всіма суб'єктами господарювання, потребує узгодження нормативно-правове регулювання формування даних показників у Методичних рекомендаціях зі складання звіту про управління та механізм їх оприлюднення, для створення єдиного методологічного інструментарію побудови статистичних показників.

4. Пропонуємо у Звіті про управління великим і середнім підприємствам в частині екологічних аспектів розкривати в обов'язковому порядку наступні показники: 1) обсяги відходів за класами небезпеки в тоннах; 2) обсяги споживання електроенергії в кВт.год.; 3) обсяги споживання води для власних і господарських цілей в м³; 4) обсяги споживання палива для потреб транспорту в тоннах, л; 5) капітальні інвестиції на здійснення природоохоронних заходів; 6) поточні витрати на здійснення природоохоронних заходів в тис. грн.; 7) екологічний податок в тис. грн.; 8) енергоємність; 9) вуглецевоємність; 10) водоємність; 11) відходоємність; 12) матеріалоємність.

Потребує оприлюднення інформація про плановий перелік природоохоронних заходів, ступінь їх виконання, а також витрати поточного і капітального характеру, які були понесені на їх здійснення, досягнуті результати щодо поліпшення стану навколишнього середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ресурсоемність ВВП (співвідношення спожитих фізичних обсягів природних ресурсів, утворених відходів та викидів забруднюючих речовин до обсягу ВВП), % до рівня 2015 року. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Штик Ю.В., Щуренко М. В., Панасенко А. О. Екологічний облік: об'єкти, методи та звітність. *Соціальна економіка*. 2018. Вип. 56. С. 233-239. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/se_2018_56_26
3. Совик М. І. Напрямки удосконалення організації та обліку екологічних витрат та проблеми представлення інформації про них у звітності підприємства. *Інтелект XXI*. 2018. № 3. С. 181-186. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2018_3_40
4. Альбом форм державних статистичних спостережень на 2022 рік. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2021/318/Tab.pdf
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 листопада 2018 року: № 996-XIV. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
6. Міністерства фінансів України. Методичні рекомендації зі складання звіту про управління від 07 грудня 2018 року: № 982. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18>.
7. Звіт про управління (звіт керівництва) Приватного акціонерного товариства “Рівнеобленерго”. (2020). URL: https://www.roe.vsei.ua/docs/sh/report/2020/Zvit_pro_upravlinnya_za_2020r.pdf
8. Звіт про управління ПАТ “Запоріжжяобленерго”. (2020). URL: <https://www.zoe.com.ua/%D1%80%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96-%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8-2/>
9. Звіт про управління АТ “Чернігівобленерго”. (2020). URL: https://chernivoblenergo.com.ua/shareholders/shareholders_report_and_audit_2020
10. Звіт про управління АТ “Житомиробленерго”. (2020). URL: <https://www.ztoe.com.ua/documents.php>
11. Річна інформація емітента цінних паперів АТ “Сумиобленерго». (2020).

URL: <https://www.soe.com.ua/aktsioneram/zviti/1222-iss-info-2020>

12. Звіт про управління ТзОВ “Мокрянський кам’яний карер № 3”. (2020).

URL: <https://www.karyer3.com/wp-content/uploads/2021/04/Zvit-pro-upravlinnya-2020-r..pdf>

13. Звіт про управління ТОВ “Гірничодобувна компанія “Мінерал»”. (2020).

URL:

https://mineral.com.ua/F_PDF/2020/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%B7%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%202020%20%D1%80.pdf

14. Річна інформація емітента Приватне акціонерне товариство “Коростишівський гранітний кар’єр”. (2020). URL:

<http://gran-kar.emit.in.ua/category/%d1%80%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b0-%d1%96%d0%bd%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f-%d0%bf%d1%80%d0%be-%d0%b5%d0%bc%d1%96%d1%82%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b0/>

15. Річна інформація емітента цінних паперів Приватного акціонерного товариства “Мало-Бузуківський гранітний кар’єр”. (2020). URL:

http://www.mbgk.ck.ua/images/docs/Zvit_2020.pdf

16. Річна інформація емітента цінних паперів Публічного акціонерного товариства “Янцівський гранітний кар’єр”. (2020).

URL: http://yantsevo.bgs.kh.ua/attachments/YANTSEVO_ZVIT_2020_28-04-2021.pdf.

17. Звіт про управління Приватного акціонерного товариства “Бериславський машинобудівний завод”. (2020). URL: <http://bermash.pat.ua/documents/zvitnist?doc=83774>.

18. Звіт про управління ПрАТ “Монделіз Україна”. URL:

<https://ua.mondelezinternational.com/~media/MondelezCorporate/ua/uploads/Doc-files/2019/add5050.ashx>

19. Звіт про управління Товариство з обмеженою відповідальністю "Самсунг

Електронікс Україна Компані”. URL:
<https://stg-images.samsung.com/is/content/samsung/assets/ua/about-us/ethics/fin.pdf>

20. Звіт про управління ПрАТ “Київстар”. URL:
https://cdn.kyivstar.ua/sites/default/files/about/docs_about/MR%20Kyivstar%20Conso%202020%20ukr.pdf

21. Звіт про управління ПАТ “НАФТОХІМІК ПРИКАРПАТТЯ”. URL:
<https://nnpz.com.ua/index.php/publiczna-informaciya/finansova-zvitnist/fin-zv-2020/123-zv-ker-2020>

REFERENCES

1. Resursoiemnist VVP (spivvidnoshennia spozhytykh fizychnykh obsiahiv pryrodnykh resursiv, utvorenykh vidkhodiv ta vykydiv zabrudniuiuchykh rehovyn do obsiahu VVP), % do rivnia 2015 roku [Resource intensity of GDP (the ratio of consumed physical volumes of natural resources, generated waste and emissions of pollutants to the volume of GDP), % to the level of 2015]. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Shtyk, Yu.V., Shchurenko, M. V., & Panasenko, A. O. (2018). Ekolohichniy oblik: obiekty, metody ta zvitnist. [Environmental accounting: objects, methods and reporting. *Social economy*]. *Sotsialna ekonomika*, Vyp. 56, 233-239. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/se_2018_56_26
3. Sovyk, M. I. (2018). Napriamky udoskonalennia orhanizatsii ta obliku ekolohichnykh vytrat ta problemy predstavleniia informatsii pro nykh u zvitnosti pidpriemstva [Directions for improving the organization and accounting of environmental costs and the problems of presenting information about them in the company's reporting]. *Intelekt XXI*, № 3, 181-186. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/int_XXI_2018_3_40
4. Albom form derzhavnykh statystychnykh sposterezhen (2022). [Forms' album of state statistical observations for 2022]. Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2021/318/Tab.pdf

5. Verkhovna Rada Ukrainy (2018). Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini. [Law of Ukraine On accounting and financial reporting in Ukraine]. Databasa "Zakonodavstvo Ukrainy". Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
6. Ministerstvo finansiv Ukrainy (2018). Metodychni rekomendatsii zi skladannia zvituv pro upravlinnia. [Methodical recommendations for drawing up a management report dated December 7, 2018]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18>.
7. Zvit pro upravlinnia (zvit kerivnytstva) Pryvatnoho aktsionernoho tovarystva "Rivneoblenerho". (2020). [Report on the management of PJSC "Zaporizhzhiaoblenergo"]. Retrieved from: https://www.roe.vsei.ua/docs/sh/report/2020/Zvit_pro_upravlinnya_za_2020r.pdf
8. Zvit pro upravlinnia PAT "Zaporizhzhiaoblenerho". (2020). [Report on the management of Zaporizhzhiaoblenergo PJSC"]. Retrieved from: <https://www.zoe.com.ua/%D1%80%D1%96%D1%87%D0%BD%D1%96-%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8-2/>
9. Zvit pro upravlinnia AT "Chernihivoblenerho". (2020). [Report on the management of JSC Chernihivoblenergo"]. Retrieved from: https://chernihivoblenergo.com.ua/shareholders/shareholders_report_and_audit_2020
10. Zvit pro upravlinnia AT "Zhytomyroblenerho". (2020). [Report on the management of JSC "Zhytomyroblenergo"]. Retrieved from: <https://www.ztoe.com.ua/documents.php>
11. Richna informatsiia emitenta tsinnykh paperiv AT "Sumyoblenerho". (2020). [Annual information of the issuer of securities JSC "Sumyoblenergo"]. Retrieved from: <https://www.soe.com.ua/aktsioneram/zviti/1222-iss-info-2020>
12. Zvit pro upravlinnia TzOV "Mokrianskyi kamiany karier № 3". (2020). [Report on the management of "Mokryansky stone quarry No. 3" LLC]. Retrieved from: <https://www.karyer3.com/wp-content/uploads/2021/04/Zvit-pro-upravlinnya-2020-r..pdf>

13. Zvit pro upravlinnia TOV «Hirnychodobuvna kompaniia “Mineral”. (2020). [Report on the management of "Mineral Mining Company" LLC]. Retrieved from: https://mineral.com.ua/F_PDF/2020/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%B7%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%8F%202020%20%D1%80.pdf
14. Richna informatsiia emitenta Pryvatne aktsionerne tovarystvo “Korostyshivskiy hranitnyi karier”. (2020). [Annual information of the issuer Private joint-stock company "Korostyshivsky granite quarry"]. Retrieved from: <http://gran-kar.emit.in.ua/category/%d1%80%d1%96%d1%87%d0%bd%d0%b0-%d1%96%d0%bd%d1%84%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f-%d0%bf%d1%80%d0%be-%d0%b5%d0%bc%d1%96%d1%82%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b0/>
15. Richna informatsiia emitenta tsinnykh paperiv Pryvatnoho aktsionernoho tovarystva “Malo-Buzukivskiy hranitnyi karier”. (2020). [Annual information of the issuer of securities of the Private Joint-Stock Company "Malo-Buzukivsky Granite Quarry"]. Retrieved from: http://www.mbgk.ck.ua/images/docs/Zvit_2020.pdf
16. Richna informatsiia emitenta tsinnykh paperiv Publichnoho aktsionernoho tovarystva “Yantsivskiy hranitnyi karier”. (2020). [Annual information of the issuer of securities of the Public Joint-Stock Company "Yantsivskiy Granite Quarry"]. Retrieved from: http://yantsevo.bgs.kh.ua/attachments/YANTSEVO_ZVIT_2020_28-04-2021.pdf
17. Zvit pro upravlinnia Pryvatnoho aktsionernoho tovarystva “Beryslavskiy mashynobudivnyi zavod”. (2020). [Report on the management of the Private Joint-Stock Company "Beryslav Machine-Building Plant"]. Retrieved from: <http://bermash.pat.ua/documents/zvitnist?doc=83774>.
18. Zvit pro upravlinnia PrAT “Mondeliz Ukraina”. [Report on the management of Mondelize Ukraine PJSC]. Retrieved from: <https://ua.mondelezinternational.com/~media/MondelezCorporate/ua/uploads/Doc-files/2019/add5050.ashx>

19. Zvit pro upravlinnia Tovarystvo z obmezhenoiu vidpovidalnistiu “Samsunh Elektroniks Ukraina Kompani”. [Management report of the Limited Liability Company "Samsung Electronics Ukraine Company"]. Retrieved from: <https://stg-images.samsung.com/is/content/samsung/assets/ua/about-us/ethics/fin.pdf>
20. Zvit pro upravlinnia PrAT “Kyivstar”. [Report on the management of PJSC "Kyivstar"]. Retrieved from: https://cdn.kyivstar.ua/sites/default/files/about/docs_about/MR%20Kyivstar%20Conso%202020%20ukr.pdf
21. Zvit pro upravlinnia PAT “NAFTOKhIMIK PRYKARPATTIA”. [Report on the management of PJSC "NAFTOKHIMIK PRIKARPATTYA"]. – Retrieved from: <https://nnpz.com.ua/index.php/publiczna-informaciya/finansova-zvitnist/fin-zv-2020/123-zv-ker-2020>

Стаття надійшла до редакції 29.04.2022